

Werkvorm **Ik-ben-gedicht hoofdrolspeler WOII****Overzicht van de les**

Doelen	<ul style="list-style-type: none">➤ Leerlingen leren formuleren aan de hand van personen.➤ Leerlingen kunnen informatie uit tekstbronnen verwerken.➤ Leerlingen leren welke verbanden er zijn tussen historische personen, zoals president Roosevelt (hoofdrolspeler van WOII) en de Black Liberators.
Activiteit	Leerlingen halen informatie uit de tekstbronnen van hoofdrolspelers WOII en schrijven hierover een gedicht.
Beginsituatie	<ul style="list-style-type: none">➤ Leerlingen zijn bezig met het onderwerp de Tweede Wereldoorlog en behandelen nu de bevrijding van Nederland.➤ Leerlingen zijn bezig met het onderwerp vrijheid en focussen zich op hoe Nederland en voornamelijk door wie Nederland bevrijd is.
Tijdsduur	45 minuten (inclusief bespreken)
Vorbereiden	Zorg voor digitale <i>devices</i> in de klas of reserveer een computerlokaal.
Instructie	<p>Wat: We gaan de tekstbronnen (bij de historische personen) gebruiken om de informatie over de hoofdpersonen uit WOII te herhalen.</p> <p>Hoe: Je schrijft een gedicht over hoe een belangrijk historisch persoon zich in de Tweede Wereldoorlog voelde, bijvoorbeeld president Roosevelt toen hij belangrijke beslissingen moest nemen (ook met betrekking tot emancipatie van African Americans).</p> <p>Waarom: Om je te kunnen inleven in iemand uit het verleden en zijn/haar beslissingen betere te kunnen begrijpen.</p>
Uitvoeren	<ol style="list-style-type: none">1. Kies een persoon uit die je interessant lijkt.2. Bestudeer de tekst van jouw persoon goed.3. Vul het gedicht in volgens de instructie 'hoe maak ik een Ik-ben-gedicht'.4. Bedenk wat je hebt geleerd van het maken van jouw gedicht.
Nabespreken	<ul style="list-style-type: none">➤ Laat enkele leerlingen hun gedicht voordragen.➤ Vraag aan leerlingen waarom ze voor een bepaald persoon hebben gekozen.➤ Wat is nu het centrale thema van dit gedicht?➤ Wat maakt het ene gedicht beter dan het andere gedicht?

Opdracht

In de vorige opdracht ben je nagegaan waar jij aan denkt bij het onderwerp Tweede Wereldoorlog. Wellicht heb je toen ook een naam van een belangrijk persoon opgeschreven. In deze opdracht komen verschillende belangrijke historische personen terug die verbonden zijn met het onderwerp Black Liberators. Voor ons is het moeilijk om ons zomaar in te beelden hoe het leven toen was. Met behulp van de werkvorm Ik-ben-gedicht wordt dit toch mogelijk. Je gaat één gedicht schrijven over een belangrijke hoofdrolspeler waarin het onderwerp Black Liberators een rol mag spelen. Hiermee oefen je in het formuleren van antwoorden en het verwerken van informatie uit tekstbronnen. Dat komt je weer van pas bij een toets of bij het eindexamen.

Hoe maak je een Ik-ben-gedicht?

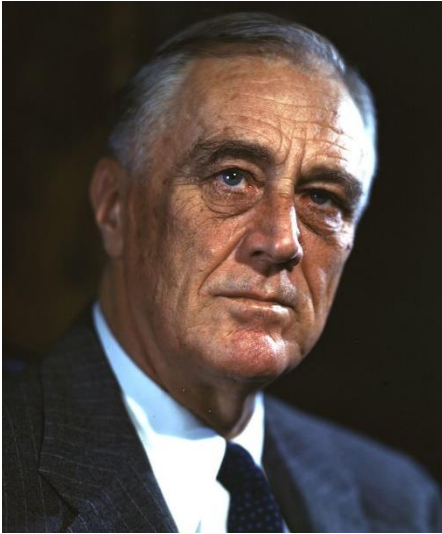
Ik ben...

Ik ben	(naam of functie met twee specifieke kenmerken)
Ik wil	(een wens, verlangen)
Ik ga	(wat ben je van plan, wat wil je gaan doen?)
Ik zie	(een denkbeeldig beeld van...)
Ik zeg	(waar je in gelooft of wat je wilt zeggen)
Ik ben	(herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)
Ik ben	(herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)
Ik hoor	(een denkbeeldig geluid...)
Ik voel	(een gevoel over iets denkbeeldigs of iets concreets)
Ik probeer	(wat ben je van plan?)
Ik zal	(wat ga je doen om je plan uit te voeren?)
Ik ben	(herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

PWS-ideeën

In deze opdracht zijn verschillende personen aan bod gekomen. Personen kunnen ideale onderwerpen zijn voor een PWS. Zeker als je verschillende personen met elkaar gaat vergelijken, of gaat achterhalen wat hun rol was bij een historische gebeurtenis. Zo kun je een PWS schrijven over verschillende personen die betrokken waren bij de burgerrechtenbeweging in Amerika, de verhoudingen tussen de grote drie in de Tweede Wereldoorlog en welke visies ze uitten bij de verschillende conferenties (o.a. conferentie van Jalta). Een andere aanpak kan zijn om de verschillen in standpunten tussen president Roosevelt en zijn vrouw Eleanor Roosevelt in kaart te brengen als het gaat om de strijd voor gelijke rechten van African Americans. Ook kun je onderzoeken wat de naoorlogse presidenten van Amerika gedaan hebben voor de positie van de African Americans. Tot slot kun je ook een vergelijkend onderzoek houden over minder bekende mensen, bijvoorbeeld een van de twaalf kinderen van zwarte bevrijders uit het digitale leesboek, en hen dan vergelijken met andere bevrijdingskinderen, of kinderen verwekt tijdens de bezetting.

President Franklin D. Roosevelt

Amerikaanse president van 1933 tot zijn dood in 1945. Hij staat bekend als leider van Amerika tijdens de economische crisis van 1929 en hij loodste de VS tot aan zijn dood door de Tweede Wereldoorlog. Wat betreft het verbeteren van de positie van de African Americans was hij terughoudend en vreesde hij steun te verliezen onder conservatieve belangengroepen en witte kiezers. Bij zijn verkiezing tot president beloofde hij steun aan de positie van de African Americans met als gevolg dat het merendeel van het zwarte electoraat op hem stemde. In de New Deal uit 1933, zijn economische beleid om Amerika uit de grote depressie te krijgen, werd nog onderscheid gemaakt tussen wit en zwart. Bij ontslagen waren het vooral de gekleurde

personeelsleden die moesten vertrekken en hun uitkeringen waren lager dan die van witte Amerikanen.

Toch wilde deze president de positie van alle Amerikanen verbeteren en hoopte hij dat dit mogelijk gemaakt zou worden door economisch herstel. Hij verbeterde in 1934 onder druk van de vakbond The Brotherhood of Sleeping Car Porters de arbeidspositie van spoorwegpersoneel. In 1941 kondigde hij onder druk van een protestmars op Washington de Fair Employment Act af. Het voordeel van deze wet was dat er een einde kwam aan discriminatie in de oorlogsindustrie. Hoewel de wet niet gold in het leger, was het voor de burgerrechtenbeweging toch een belangrijke overwinning.

Ik ben...

Ik ben (naam of functie met twee specifieke kenmerken)

Ik wil (een wens, verlangen)

Ik ga (wat ben je van plan, ga je doen?)

Ik zie (een denkbeeldig beeld van...)

Ik zeg (waar je in gelooft of wat je wilt zeggen)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Ik hoor (een denkbeeldig geluid...)

Ik voel (een gevoel over iets denkbeeldigs of iets concreets)

Ik probeer (wat ben je van plan?)

Ik zal (wat ga je doen om je plan uit te voeren?)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Generaal Dwight Eisenhower

De uit Texas afkomstige Eisenhower was tijdens de Tweede Wereldoorlog opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten in Europa. In die functie moest hij de verschillende belangen tussen de landen zien te verzoenen. Onder zijn leiding ontwikkelt het Amerikaanse leger officieus een *negro policy*. Het is ongeschreven beleid, gebaseerd op discriminatie. De Amerikaanse overheid negeerde de pesterijen tegen zwarte soldaten, want zij was ervan overtuigd dat de rellen in de VS aangewakkerd werden door zwarte media. Het leger had zwarte Amerikanen nodig voor de oorlogsvoering. De troepenmacht bestond op een bepaald moment voor een achtste uit zwarte Amerikanen (terwijl ze maar een tiende van de zwarte bevolking waren). In de praktijk bleef het aantal zwarte officieren beperkt tot enkele

legerartsen en aalmoezeniers. Soldaten van kleur waren uitgesloten van gevechtseenheden. De militaire politie had als taak om de omgangscodes van met name het zuiden van de VS te handhaven in bevrijd Europa. Het streven daarom was de zwarte soldaten en de witte Europese bevolking volstrekt gescheiden te houden.

Na de Slag om de Ardennen was er dringend behoefte aan infanteristen. Er waren tienduizenden witte infanteristen gesneuveld in Normandië en bij de slag om de Ardennen. President Roosevelt wilde zwarte soldaten van de servicetroepen inzetten om de gaten te vullen, maar hij vreesde weerstand bij witte infanteristen. Daarom deed hij een algemene oproep voor vrijwilligers. Er reageerden alleen zwarte soldaten. Ruim 5.000 van hen gaven gehoor aan de oproep. Ze moesten wel hun insignes bedekken en hun rang opgeven als ze deelnamen aan gemengde *infantry units*. Pas in 1953 kregen ze die rangen terug.

Van 1953 tot 1961 was Eisenhower president van de Verenigde Staten. In een notendop: hij wilde de overheidsuitgaven verlagen en hij streefde een kleine overheid na. In zijn ogen zag hij een *American way of life* voor zich, waarin witte Amerikanen wonen in groene buitenwijken en overal met de auto naartoe kunnen. Volgens hem de beste manier van leven. Waarom moest de Amerikaanse samenleving veranderen en waarom zou hij zijn presidentschap in gevaar brengen door zich in te zetten voor gelijke rechten? De ontwikkelingen in de Amerikaanse samenleving echter eisten een actievere houding van de president. Een uitspraak van het Hoge Gerechtshof in 1954 leidde ertoe dat een scheiding tussen wit en zwart in het onderwijs verboden werd. Dat wederom mondde in 1957 uit tot een wet waardoor gekleurde leerlingen naar voorheen witte scholen konden gaan. Op de eerste school waar de wet werd doorgevoerd, de Little Rock Central Highschool in Arkansas, gingen zwarte leerlingen een heel schooljaar lang onder politiebescherming naar school. Witte stadsgenoten protesteerden regelmatig voor de school als de leerlingen, the Little Rock Nine, bij de school aankwamen of weer naar huis gingen.

Ik ben...

Ik ben (naam of functie met twee specifieke kenmerken)

Ik wil (een wens, verlangen)

Ik ga (wat ben je van plan, ga je doen?)

Ik zie (een denkbeeldig beeld van...)

Ik zeg (waar je in gelooft of wat je wilt zeggen)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Ik hoor (een denkbeeldig geluid...)

Ik voel (een gevoel over iets denkbeeldigs of iets concreets)

Ik probeer (wat ben je van plan?)

Ik zal (wat ga je doen om je plan uit te voeren?)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Premier Winston Churchill

Wordt na de nasleep van de Duitse inval in Polen in 1939 oorlogspremier van Groot-Brittannië (GB) en staat aan het hoofd van het Britse Rijk met al zijn koloniën en verschillende volkeren. Net als in de Eerste Wereldoorlog zal GB de gekleurde bevolking van zijn overzeese bezittingen inzetten in de strijd.

Hoewel het Britse koloniale bestuur ook discriminerend werkt en zeker in Afrika en Azië niet gebaseerd is op zelfbeschikking, ontstaan er in GB felle debatten over de komst van het gesegregeerde Amerikaanse leger. De Britten vinden dit nog iets uit de tijd van voor de Amerikaanse burgeroorlog en benadrukken dat ze toen al voor het Noorden waren. Het Noorden vocht voor het behoud van Amerika als één land

en tegen de slavernij, terwijl het Zuiden slavernij om economische redenen wilde behouden. Bij de Britse politieke top en ook bij Churchill heerst er angst dat rassenrellen uit de VS, die er ook tijdens de Tweede Wereldoorlog woedden, overgebracht worden naar Engeland. Alleen staat bij Churchill de komst van de Amerikanen hoger op zijn prioriteitenlijst, want hij heeft lang op de inmenging van de VS in de oorlog gewacht.

Als president Roosevelt de knoop doorhakt en bepaalt dat Amerikaanse troepen gescheiden de Atlantische Oceaan oversteken, de witten bovendeks en de gekleurden benedendeks, dan voorkomt Churchill dit niet. De zwarte soldaten die in GB aankomen zijn verbaasd en merken dat in dat land geen rassenscheiding bestaat. Enkel de witte Amerikaanse soldaten, officieren en militaire politie houden die in stand.

Ik ben...

Ik ben (naam of functie met twee specifieke kenmerken)

Ik wil (een wens, verlangen)

Ik ga (wat ben je van plan, ga je doen?)

Ik zie (een denkbeeldig beeld van...)

Ik zeg (waar je in gelooft of wat je wilt zeggen)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Ik hoor (een denkbeeldig geluid...)

Ik voel (een gevoel over iets denkbeeldigs of iets concreets)

Ik probeer (wat ben je van plan?)

Ik zal (wat ga je doen om je plan uit te voeren?)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Premier Pieter Gerbrandy

Hij vluchtte in mei 1940 met het kabinet en de koninklijke familie naar Engeland en werd daar door koningin Wilhelmina persoonlijk tot premier benoemd. Hierdoor kreeg hij de rol van Nederlandse oorlogspremier, die moest zorgen dat Nederland een belangrijke stem had bij de geallieerden. Hoe sterker de Nederlandse positie tijdens de oorlog, hoe gunstiger dat zou zijn voor het land na de oorlog.

Een van zijn taken was het om met behulp van Radio Oranje contact te houden met het bezette Nederland. In een radiobericht verklaarde hij op 24 november 1941 dat ‘de oorlog zal gewonnen worden op golven olie en vrachten bauxiet.’ Hij bedoelde hiermee dat de Nederlandse koloniën Suriname en de Nederlandse Antillen een belangrijk aandeel hadden in de oorlogsinspanning van de geallieerden.

Surinaamse bauxietmijnen leverden ruim 60 procent van het aluminium dat nodig was voor de VS. Curaçao was cruciaal voor de doorvoer van olie tussen Venezuela en de VS.

Ik ben...

Ik ben (naam of functie met twee specifieke kenmerken)

Ik wil (een wens, verlangen)

Ik ga (wat ben je van plan, ga je doen?)

Ik zie (een denkbeeldig beeld van...)

Ik zeg (waar je in gelooft of wat je wilt zeggen)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)

Ik hoor (een denkbeeldig geluid...)

Ik voel (een gevoel over iets denkbeeldigs of iets concreets)

Ik probeer (wat ben je van plan?)

Ik zal (wat ga je doen om je plan uit te voeren?)

Ik ben (herhaling of herformulering van regel 1, synoniem of vergelijking)
